

Asia: VN/14208/2023

## **Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Naisjärjestöjen Keskusliitto kiittää valtiovarainministeriötä lausuntopyynnöstä.

Yhdymme aiempaan lausuntoomme ja tasa-arvovaltuutetun lausuntoon erityisesti siltä osin, että vanhemmuusnimikkeen muutoksesta ilmoittaminen on ongelmallista sukupuolensa vahvistaneiden ihmisten yksityisyydensuojan ja sukupuoli-identiteetin kunnioittamisen kannalta.

Naisjärjestöjen Keskusliitto on aiemmissa lausunnoissaan painottanut avioliittoon pakotetun mahdollisuutta mitätöidä liitto. Suurimmassa osassa Euroopan unionin jäsenmaita siviilioikeudellinen sääntely sisältää säännöksen pakottamisen tai uhkaamisen alaisena solmitun avioliiton päättämisestä. Tavallisinta on, että pakottamalla solmittu avioliitto pystytään mitätöimään.

Liitto ei pidä riittävänä sitä, että kumoamisen myötä avioliiton seurauksena puolison siviilisäätö palautuu siihen, mikä se oli ennen kumotun avioliiton solmimista. Kun kumoamisen oikeusvaikutukset ovat samat kuin avioerossa, valtio ei riittävällä tavalla tunnusta, että avioliittoon pakotetun kohdalla on tapahtunut vääryys ja että hänen perus- ja ihmisoikeuksiaan on loukattu.

Kumoamisen oikeusvaikutukset eivät monissa tilanteissa turvaa pakkoavioliiton uhrin asemaa, vaan ne voivat mahdollistaa hyväksikäytön jatkumisen kohtuuttoman pitkään. Osa avioliitoista solmitaan ainoastaan hyväksikäytön tarkoituksessa. Kumoamisvaihtoehto jättää hyväksikäyttäjälle edelleen oikeuden päättää lapsen asioista ja hyödyntää avioliittoon pakotetun omaisuutta sekä mahdollisuuden kontrolloida pakotettua oikeudenkäynnin aikana. Jos avioliittoon pakotettu on taloudellisesti paremmassa asemassa, pakottaja voi vaatia tasinkoa pakotetun omaisuudesta avio-

oikeuden nojalla. Tämä voi johtaa kohtuuttomiin tilanteisiin, etenkin kun avioliitto on voinut jo aiheuttaa merkittävät taloudelliset tappiot ja velat.

Kansainvälisten sopimusten yhtäläinen edellytys on, että alle 18-vuotiaiden avioliittoja ei tule hyväksyä. Suomen tulee ottaa vastaava linja kaikkiin alle 18-vuotiaina solmittuihin avioliittoihin, riippumatta siitä, missä maassa ne on solmittu ja onko kummallakaan osapuolella yhteyttä Suomeen.

Hinkkanen Annika  
Naisjärjestöjen Keskusliitto